

ЄДИНИЙ ПОДАТОК ДЛЯ ФОП З СІЧНЯ 2025 Р.

SINGLE TAX FOR PRIVATE ENTREPRENEURS FROM JANUARY 2025

З 1 січня 2025 р. набрав чинності Закон України від 4 грудня 2024 р. № 4113-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні». Цей закон вносить суттєві зміни в оподаткування фізичних осіб-підприємців (ФОП), які стосуються сплати єдиного соціального внеску (ЄСВ) та військового збору (ВЗ).

1. Сплата єдиного соціального внеску (ЄСВ):

З 1 січня 2025 р. скасовано пільгу, яка дозволяла ФОПам не сплачувати ЄСВ під час воєнного стану. Відтепер сплата ЄСВ є обов'язковою для всіх категорій ФОП, незалежно від обраної системи оподаткування та наявності доходу. Мінімальний розмір ЄСВ становить **22% від мінімальної заробітної плати**. З урахуванням того, що з 1 січня 2025 р. мінімальну заробітну плату встановлено на рівні 8 тис. грн, мінімальний щомісячний платіж ЄСВ складає **1 760 грн**.

2. Сплата військового збору (ВЗ):

Введено обов'язкову сплату військового збору для всіх ФОП, незалежно від обраної системи оподаткування. Розмір та порядок сплати залежать від групи платника:

– **ФОП 1-ї та 2-ї груп спрощеної системи оподаткування:** сплачують фіксовану суму ВЗ у розмірі **10 % від мінімальної заробітної плати**, що становить **800 грн на місяць**. Сплата здійснюється авансовими внесками не пізніше 20 числа поточного місяця.

– **ФОП 3-ї групи спрощеної системи оподаткування:** сплачують ВЗ у розмірі 1% від отриманого доходу. Сплата здійснюється щоквартально разом із поданням податкової декларації.

– **ФОП на загальній системі оподаткування:** сплачують ВЗ у розмірі **1,5 %** від чистого оподаткованого доходу за підсумками року. Сплата здійснюється під час подання річної податкової декларації.

3. Вплив на ФОП, які тимчасово не здійснюють діяльність:

Навіть якщо ФОП фактично не здійснює підприємницьку діяльність (перебуває у простої), але не припинив державну реєстрацію, він зобов'язаний сплачувати ЄСВ у мінімальному розмірі (**1 760 грн на місяць**). Це правило діє незалежно від наявності чи відсутності доходу. Стосовно військового збору, ФОП 1-ї та 2-ї груп повинні сплачувати фіксовану суму (**800 грн на місяць**), **навіть якщо не отримують доходу**. ФОП 3-ї групи та на загальній системі оподаткування спла-

чують ВЗ лише з фактично отриманого доходу; отже, за відсутності доходу обов'язок сплати ВЗ не виникає.

4. Окрім вищезазначених змін стосовно сплати єдиного соціального внеску (ЄСВ) та військового збору (ВЗ), Закон України від 4 грудня 2024 року № 4113-IX передбачає додаткові положення, які стосуються фізичних осіб-підприємців (ФОП):

1. Відповідальність за несплату або несвоєчасну сплату ВЗ:

– **ФОП 1-ї, 2-ї та 4-ї груп:** у разі несплати або сплати не в повному обсязі авансових внесків з ВЗ у встановлені строки передбачено штраф у розмірі 50% ставки ВЗ, визначеної Податковим кодексом України.

– **ФОП 3-ї групи:** за порушення правил сплати сум ВЗ застосовуються штрафи відповідно до ст. 124 Податкового кодексу України.

2. Пільги та звільнення від сплати ВЗ:

– **ФОП 1-ї та 2-ї груп**, які не використовують працю найманих осіб, мають право не сплачувати ВЗ:

а) протягом одного календарного місяця на рік під час відпустки.

б) за період хвороби, яка триває 30 і більше календарних днів, підтвердженої витягом з Електронного реєстру листків непрацездатності.

– **ФОП 1-ї та 2-ї груп**, чия податкова адреса знаходиться на територіях бойових дій або тимчасово окупованих територіях, мають право не сплачувати ВЗ за період з початку бойових дій або окупації до їх завершення або звільнення території.

3. Врахування сплаченого ВЗ при розрахунку мінімального податкового зобов'язання:

З 1 січня 2025 р. до 31 грудня року, в якому буде припинено або скасовано воєнний стан, під час обчислення різниці між сумою загального мінімального податкового зобов'язання та загальною сумою сплачених податків, зборів і платежів ФОП 2-ї, 3-ї та 4-ї груп можуть включати суми сплаченого ВЗ до загальної суми сплачених податків і зборів.

Ці положення спрямовані на уточнення порядку сплати ВЗ та надання певних пільг для ФОП залежно від їхньої ситуації.

ВИСНОВКИ:

ЄСВ (єдиний соціальний внесок) є обов'язковим, фіксованим і однаковим для всіх ФОП, незалежно від їхньої групи чи системи оподаткування. У 2025 р. він становить **1 760 грн на місяць** (22% від мінімальної зарплати 8 000 грн). Його потрібно платити навіть у разі відсутності доходу.

Військовий збір (ВЗ) відрізняється залежно від групи ФОП:

– **ФОП 1-2 групи** – фіксовано 800 грн/міс (10% від мінімальної зарплати).

– **ФОП 3 групи** – 1% від отриманого доходу (сплата поквартально).

– **ФОП на загальній системі** – 1,5% від чистого доходу (сплата за підсумками року).

Якщо у ФОП 1-2 груп немає доходу, вони все одно платять ВЗ (800 грн/міс). ФОП 3 групи та на загальній системі сплачують ВЗ тільки з фактичного доходу – якщо доходу немає, ВЗ не сплачується.

підготовлено редакцією журналу "Економіка. Фінанси. Право"